

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**ISAF-OPERAATION VAIKUTUS SUOMEN KANSAINVÄLISEN VALMIUSJOU-
KON ASE- JA AMPUMAKOULUTUKSEN KEHITYKSEEN 2009-2012**

Kandidaatintutkielma

Kadetti
Tatu Koskelo

97. Kadettikurssi
maasotalinja

maaliskuu 2013

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi	Linja
97. Kadettikurssi	Maasotalinja
Tekijä	
Kadetti Tatu Koskelo	
Tutkielman nimi	
ISAF-operaation vaikutus Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukon ase- ja ampumakoulutuksen kehitykseen 2009-2012	
Oppiaine, johon työ liittyy	Säilytyspaikka
Sotilaspedagogiikka	Maanpuolustuskorkeakoulun kurssikirjasto
Aika Maaliskuu 2013	Tekstisivuja 24
	Liitesivuja 0
TIIVISTELMÄ	
<p>ISAF-operaatio on vuodesta 2002 käynnissä ollut, sotilasliitto NATOn johtama monikansallinen kriisinhallintaoperaatio Afganistanissa. Suomi on osallistunut operaatioon joukkoja lähettävänä osallistujavaltiona operaation alusta alkaen.</p> <p>Suomen Kansainvälinen Valmiusjoukko (SKVJ) on Porin Prikaatissa toimiva joukkoyksikkö. Yksikössä palvelevat varusmiehet saavat palveluksensa aikana haastaviin kansainvälisiin rauhanturva- ja kriisinhallintatehtäviin tähtäävän koulutuksen. Vuonna 2009 ISAF-operaation suomalaisosastoa vahvennettiin erillisellä vaalivahvennusosastolla, johon kuuluneen suojausjoukkueen henkilöstö koostui pääasiassa SKVJ:ssa varusmiespalveluksensa suorittaneista reserviläisistä sekä SKVJ:n sopimussotilaista.</p> <p>Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Afganistanin ISAF-kriisinhallintaoperaation vaikutukset Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukon ase- ja ampumakoulutukseen aikavälillä 2009-2012. Tutkimuksessa pyritään myös selvittämään millä tavoin ja kuinka tehokkaasti kriisinhallintatehtävistä saadut kokemukset jalkautuvat Suomessa toteutetun koulutuksen tasalle.</p> <p>Tutkimuksen lähdeaineisto koostuu aihetta käsittelevästä kirjallisuudesta, aikaisemmasta tutkimusaineistosta, operaatioalueen toiminnasta laadituista raporteista sekä haastattelujen kautta kerätystä aineistosta. Tutkimus on tutkijan keräämään lähdeaineistoon perustuva tapaustutkimus. Aineiston analysointimenetelmänä on käytetty sisällön analyysia.</p> <p>Merkittävimmät kehittämiskohteet ase- ja ampumakoulutukseen liittyen todettiin operaatioalueella yksittäisen taistelijan aseenkäsittelyssä, varusteiden käytössä sekä pimeätoiminnassa. Kotimaan koulutuksessa todettuihin kehittämiskohteisiin vastattiin lisäämällä kehitettävien aihealueiden koulutuksen määrällistä osuutta, ja näin ollen siirtämällä koulutuksen painopistettä operaatioalueen vaatimusten edellyttämään suuntaan.</p> <p>Nykyaikaisen toimintamallin mukaisesti kokemukset operaatioalueelta saadaan siirrettyä kotimaahan jopa muutaman viikon aikasyklillä. Tutkimuksen myötä tämä todettiin koulutuksen kannalta riittävän tehokkaaksi tiedonsiirroksi operaatioalueen ja kotimaan välillä</p>	
AVAINSANAT	
Suomen Kansainvälinen Valmiusjoukko, varusmieskoulutus, ampumakoulutus, kriisinhallinta	

ISAF-OPERAATION VAIKUTUS SUOMEN KANSAINVÄLISEN VALMIUSJOUKON ASE- JA AMPUMAKOULUTUKSEN KEHITYKSEEN 2009-2012

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	TUTKIMUSONGELMA.....	1
1.2	AIHEPIIRIN RAJAUS.....	1
1.3	TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS.....	2
1.4	TUTKIMUSMENETELMÄ.....	2
1.5	KESKEISTEN KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY.....	4
2	SUOMEN KANSAINVÄLINEN VALMIUSJOUKKO	6
2.1	ORGANISAATIO	6
2.2	VARUSMIESAINES	7
2.3	KOULUTUKSEN ERITYISPIIRTEET	8
3	TOIMINTA ISAF-OPERAATIOSSA.....	9
3.1	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	9
3.2	SUOMEN KANSAINVÄLINEN VALMIUSJOUKKO AFGANISTANISSA	10
3.3	KOKEMUKSIA JA KEHITTÄMISKOhteita	12
4	RAPORTOINTI JA VAIKUTUKSET KOULUTUKSEEN	17
4.1	TOIMIALUEELTA RAPORTOINNIN YLEISET PERIAATTEET	17
4.2	SKVJ:N KOULUTUKSESSA TOTEUTETUT MUUTOKSET.....	19
5	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	20
6	POHDINTA.....	22
6.1	ESITYKSET JATKOTUTKIMUKSESTA	23

LÄHTEET

ISAF-OPERAATION VAIKUTUS SUOMEN KANSAINVÄLISEN VALMIUSJOUKON ASE- JA AMPUMAKOULUTUKSEN KEHITYKSEEN 2009-2012

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusongelma

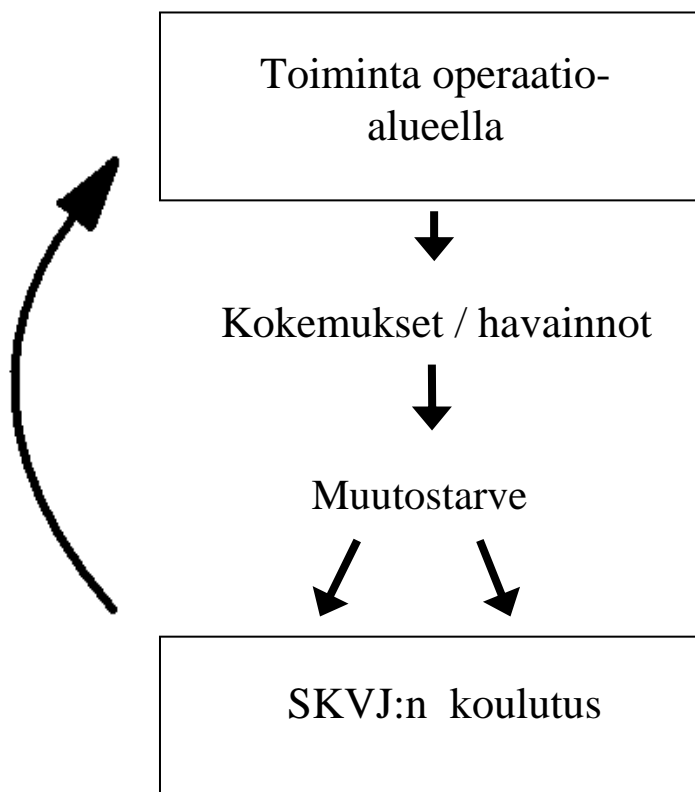
Tutkimukseni pääongelma on Afganistanin ISAF-kriisinhallintaoperaatiosta saatujen kokemusten aiheuttamat muutokset Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukon (SKVJ) varusmiehille toteutetussa ase- ja ampumakoulutuksessa aikavälillä 2009-2012. Tutkimuksen perusajatuksena on selvittää syy-seuraussuhteita operaatioalueen tapahtumien ja SKVJ:n ase- ja ampumakoulutuksessa tapahtuneiden muutosten välillä. Pysin myös selvittämään millä tavoin kriisinhallintatehtävistä saadut kokemukset jalkautuvat Suomessa toteutetun koulutuksen tasalle, ja kyetäänkö vaativiin kriisinhallintatehtäviin tähtäävässä koulutuksessa reagoimaan operaatioalueen muuttuviin tilanteisiin ja havaittuihin kehittämiskohteisiin riittävän nopealla aikasyklillä.

1.2 Aihepiirin raja

Rajaan tutkimukseni aihepiiriin ISAF-operaation vaikutuksiin Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukon ase- ja ampumakoulutukseen. Kandidaatintutkielman rajatun laajuuden vuoksi tutkimus on rajattu koskemaan ainoastaan Afganistanin ISAF-operaation ja SKVJ:n ase- ja ampumakoulutuksen välistä suhdetta. Muista kriisinhallintaoperaatioista saadut kokemukset on rajattu tutkimukseni aihepiiriin ulkopuolelle. SKVJ:n koulutuksen osalta rajaan tutkimukseni ase- ja ampumakoulutukseen, eikä tutkimuksessani käsitellä mahdollisia vaikutuksia muihin sotilaskoulutuksen osa-alueisiin. Aihepiirin ajallinen raja perustuu SKVJ-taustaisen henkilöstön suhteellisen merkittävään osuuteen ISAF-operaatiossa vuonna 2009, jolloin toimialueen miehitystä vahvennettiin tilapäisesti vaalivahvennusosastolla, jonka henkilöstö koostui merkittävältä osin SKVJ:ssa palvelleista reserviläisistä ja kantahenkilökunnasta.

1.3 Tutkimuksen viitekehys

Tutkimustyön viitekehys on jaettu kahteen päätekijään: operaatioalueen toimintaan ja SKVJ:lle toteutettuun koulutukseen. Operaatioalueen tilanteesta ja toiminnasta tehdään havaintoja, joista raportoidaan Suomeen. Operaatioalueen toiminnasta tehdyt havainnot ohjaavat Suomessa toteutetun koulutuksen suunnittelua ja toteutusta, joka vaikuttaa koulutettavan joukon toimintaan sen aloittaessa toimintansa operaatioalueella.

Kuvio 1: Tutkimuksen viitekehys

1.4 Tutkimusmenetelmä

Tutkimukseni on haastattelujen, asiakirjojen ja aikaisemman aiheeseen liittyvän tutkimustyön kautta kerättyyn lähdeaineistoon perustuva vertaileva ja kuvaileva tapaustutkimus. Tutkimusmenetelmänä on aihetta käsittelevän kirjallisuuden, koulutusta ohjaavien asiakirjojen, operaatioalueen raporttien ja haastattelujen kautta saadun aineiston pohjalta toteutettu kvalitatiivinen, aineistolähtöinen sisällön analyysi. Tavoitteena kvalitatiivisessa sisällön analyysissä on saavuttaa systemaattinen ja kattava kuvaus aineistosta (Seitanmaa-Hakkarainen, 2013, 3,

http://www.academia.edu/589363/Kvalitatiivinen_sisallon_analyysi). Tutkimuksessa on käytetty sekä julkaistuja että julkaisemattomia lähteitä.

Tutkittavan asiakokonaisuuden erityispiirteet, kuten operaatioalueen kokemukset sekä SKVJ:n koulutuksessa ajoittain nopeastikin tapahtuvat muutokset, lisäsivät olennaisesti haastattelujen merkitystä lähdeaineiston hankinnassa. Tutkimuksessa haastatellut informantit on valittu siten, että he omaavat henkilökohtaista kokemusta ISAF-operaatiosta sekä koulutuksesta Suomen Kansainvälisessä Valmiusjoukossa.

Haastattelumenetelmänä käytin teemahaastattelua, jota voidaan pitää strukturoidun lomakehaastattelun ja avoimen haastattelun välimuotona (Hirjärvi, 2000, 195). Ennen haastattelun järjestämistä perehdyin aiheita käsittelevään aineistoon, jonka pohjalta laadin haastattelun rungon ja tärkeimpiä teemoja käsittelevät kysymykset, joihin haastateltava sai vastata vapaasti. Valmiiksi laadituilla kysymyksillä haastattelun kulkua ohjattiin tutkijan määrittelemien teemojen mukaisesti. Tutkijan esittämien kysymysten myötä haastateltavan vastauksia kyettiin tarkentamaan ja tiedonkeruuta kyettiin syventämään tutkimuksen kannalta olennaisten asiakokonaisuuksien osalta.

Ennen varsinaista haastattelutilannetta järjestin esihaastattelun, jossa haastateltavana toimi vuonna 2009 ryhmänjohtajana Afganistanissa palvellut sotilas. Esihaastattelun perusteella kykenin syventämään omaa tietopohjaani operaatioalueen toiminnasta, ja varsinaisen haastattelun kysymysrunkoa kyettiin tarvittavilta osin tarkentamaan.

Toteutustapana mainitun kaltainen haastattelumalli on huomattavasti strukturoitua haastattelua työläämpi, koska haastattelun myötä kerätty aineisto muodostuu huomattavasti laajemmaksi kuin esimerkiksi lomakehaastattelussa, minkä johdosta aineiston analysointiin täytyy käyttää huomattavasti enemmän aikaa. Tutkittavan aiheen vähän kartoitetun luonteen vuoksi menetelmä kuitenkin palveli tutkimuksen toteutusta tehokkaasti. Haastattelijan valmistelemillä kysymyksillä haastattelusta muodostui johdonmukainen kokonaisuus, ja suhteellisen avoimella rakenteella mahdollistettiin syvällisempi perehtyminen haastattelun aikana ilmeneviin tutkimuksen kannalta olennaisiin asiakokonaisuuksiin.

1.5 Keskeisten käsitteiden määrittely

1.5.1 Ase- ja ampumakoulutus

Varusmieskoulutuksessa ase- ja ampumakoulutuksella tarkoitetaan eri koulutustapahtumien muodostamaa kokonaisuutta, jonka tavoitteena on perusampumataidon edellyttämän tason saavuttaminen, ylläpito ja kehittäminen. Ase- ja ampumakoulutus sisältää oppitunteja, perusharjoituksia aseiden käsittelystä, teknisin apuvälinein toteutettuja harjoitteita ja kovanpanosammuntoja. Koulutuskokonaisuutena ase- ja ampumakoulutus jatkuu koko palvelusajan ja rajanveto esimerkiksi taistelukoulutukseen nähden hämärtyy varsin nopeasti koulutuksen edetessä (esim. Kouluttajan opas, 105; Ampumakoulutusopas, 13). Näin ollen ase- ja ampumakoulutuksen määrittelyssä voidaan nähdä tiettyä tulkinnanvaraisuutta.

Tässä tutkimuksessa ase- ja ampumakoulutuksen koulutuskokonaisuuteen kuuluviksi osa-alueiksi katsotaan ase- ja ampumakoulutus, aiheeseen liittyvät oppitunnit, ammunnan perusharjoitukset, teknisin apuvälinein toteutetut harjoitukset sekä ampumaradalla toteutetut kovanpanosammunnat valoisalla ja pimeällä.

1.5.2 ISAF-operaatio

ISAF – (International Security Assistance Force) on YK:n valtuuttama monikansallinen kriisinhallintaoperaatio Afganistanissa. ISAF tukee Afganistanin keskushallintoa turvallisen toimintaympäristön saavuttamisessa ja ylläpidossa, jolla pyritään turvaamaan puitteet maan jälleenrakentamiselle ja demokraattisten rakenteiden vahvistamiselle. Operaation tavoitteena on, että päävastuu Afganistanin turvallisuudesta olisi alueen paikallisviranomaisilla (Niiles, 2008, 32; <http://www.isaf.nato.int/mission.html>). Operaation johtovastuu on sotilasliitto NATOlla.

Operaatio sai YK:n mandaatin 20.12.2001 ja Suomen osallistumisesta operaatioon tehtiin päätös tammikuussa 2002 (Valtioneuvoston selonteko, 2011, 10). NATO on tunnustanut Suomen ISAF-operaation viralliseksi joukkoja lähettäväksi osallistujavaltioksi 24.7.2003 alkaen. Vuoden 2012 lopussa ISAF-operaatioissa palveli NATOon mukaan 112 suomalaista. (<http://www.isaf.nato.int/troop-numbers-and-contributions/finland/index.php>).

ISAF-joukkojen operatiivisia tehtäviä ovat esimerkiksi Afganistanin hallituksen tukeminen laittomien aseistautuneiden ryhmien aseistariisunnassa, Afganistanin armeijan (ANA) tukeminen, Jälleenrakennustarpeiden tunnistaminen ja kartoittaminen, Provincial Reconstruction Team (PRT) –toiminta, humanitaaristen avustusoperaatioiden tukeminen sekä informaatio-operaatioiden toteuttaminen ISAF:n tehtävien tukena (Mattila, 2009, 88-89).

1.5.3 Vaalivahvennusosasto

Vuonna 2009 Afganistanissa järjestettiin presidentinvaalit, jonka yhteydessä valittiin myös uudet alueelliset maakuntaneuvostot. Tapahtumalla oli tärkeä rooli Afganistanin demokraatiakehityksen ja vakauden kannalta, ja sen odotettiin lisäävän levottomuuksia alueella. NATOn kehotuksesta useat ISAF-operaation jäsenvaltiot lisäsivät joukkojensa vahvuutta presidentinvaalien aikaan.

Tammikuussa 2009 tasavallan presidentti ja ulko- ja turvallisuuspoliittinen ministerivaliokunta päättivät Suomen osallistumisesta vaalien tukijoukkoihin noin 100 hengen vahvuisella osastolla 5-6 kuukauden määräajaksi (Valtioneuvoston selonteko, 2009, 4). Osasto koostui siviili-sotilas -yhteistoimintaryhmistä (CIMIC), noin 40 hengen suojausjoukkueesta sekä kansallisesta johto/tukiosasta. Vaalivahvennusosasto koottiin pääasiassa Porin Prikaatista sekä Utin Jääkärirykmentistä, ja esimerkiksi osastoon kuuluvan suojausjoukkueen miehistö koostui muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta yksinomaan kesällä 2009 kotiutuneista varusmiehistä. Kantahenkilökunnan ja sopimussotilaiden osuus joukon kokonaisvahvuudesta oli poikkeuksellisen korkea, noin 60 % (Puolustusvaliokunnan lausunto, 2009, 3; Mäkinen, 2009, 5).

Tämän tutkimuksen kannalta vuoden 2009 vaalivahvennusosaston rooli on muihin kriisinhallintajoukkoihin nähden korostunut, koska osaston kokoonpano muodostui merkittävilta osin SKVJ:n reserviläisistä. Lisäksi osastoon kuuluneen jääkärijoukkueen (suojausjoukkue) johtajat sijoitettiin komennuksensa jälkeen koulutustehtäviin SKVJ:a kouluttavaan yksikköön, joka mahdollisti operaatiosta saadun tietotaidon tehokkaan siirtymisen kotimaan koulutukseen. Tämän lisäksi operaatioalueen kokemuksista laadittiin yksityiskohtainen raportti (Mäkinen, Hugg: Lessons Learned: Afganistan 2009, 2009), jonka pohjalta kotimaassa tapahtuvaa koulutusta kyettiin tarvittavilta osin ohjaamaan operaatioalueen vaatimusten mukaiseen suuntaan. Näiden tekijöiden ansiosta vaalivahvennusosaston toiminnan tarkastelu antaa erityisen hyvät lähtökohdat ISAF-operaation ja SKVJ:n koulutuksen välisten syy-seuraussuhteiden tarkasteluun.

2 SUOMEN KANSAINVÄLINEN VALMIUSJOUKKO

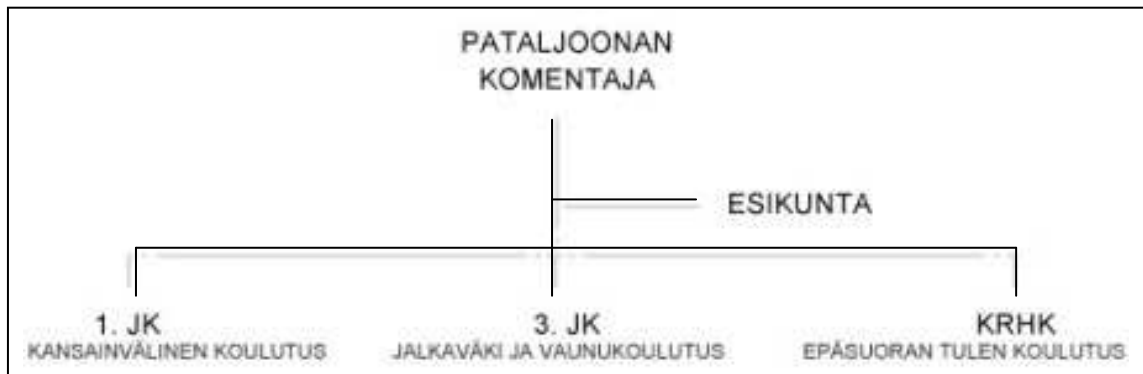
Suomen Kansainvälinen Valmiusjoukko on varusmiehistä koostuva osasto, joka on suorittanut palveluksensa aikana kansainvälisiin kriisinhallintatehtäviin tähtäävän koulutuksen. Tässä luvussa käsitellään Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukon koulutusta, historiaa ja sen toiminnan erityispiirteitä suomalaisen varusmieskoulutuksen kontekstissa.

2.1 Organisaatio

Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukko perustettiin vuonna 1996 parantamaan Suomen valmiutta osallistua lyhyellä varoitusajalla aiempaa vaativampiin kriisinhallintatehtäviin. Tuolloin valmiusjoukon koulutuksesta vastasivat Porin Prikaatin lisäksi Tykistöprikaati Niinisalossa, Panssariprikaati Parolassa, Viestirykmentti Riihimäellä sekä Keski-Suomen rykmentti Keuruulla. Myöhemmin SKVJ:n varusmieskoulutus keskitettiin Porin Prikaatiin Säskylään (http://www.rauhanturvaajaliitto.fi/lehti/3_01/frdf.htm).

Ensimmäinen valmiusjoukkokoulutuksen saanut 125 varusmiehen vahvuinen joukko koulutettiin Porin Prikaatissa Satakunnan Jääkäripataljoonan 2. Jääkärikomppaniassa. Vapaaehtoisuuteen perustuvaan koulutukseen valittujen varusmiesten palvelusaika oli tuolloin 330 vuorokautta, joista kansainvälinen koulutuskausi sijoittui viimeisten kolmen kuukauden ajalle (Jalkaväen vuosikirja XXII, 188).

SKVJ:n varusmieskoulutusta on sittemmin uudistettu, ja koulutus toteutetaan nykyisen organisaatorakenteen mukaan Satakunnan Jääkäripataljoonan 1. Jääkärikomppaniassa. Saapumiserästä 2/2002 alkaen kaikki SKVJ:ssa palveluksensa suorittaneet varusmiehet ovat saaneet ryhmänjohtajatasen koulutuksen. Palvelusaika kaikilla yksikön varusmiehillä on 362 vuorokautta palveluksen perustuessa edelleen vapaaehtoisuuteen ja esivalintaan (Viuhko, 2004, 21).

Kuvio 2: Satakunnan Jääkäripataljoonan organisaatio, 2012

2.2 Varusmiesaines

Merkittävimpiä eroja tavanomaisen joukkotuotantoyksikön ja kansainvälistä valmiusjoukkokoulutusta antavan yksikön välillä on se, että valmiusjoukkoon koulutetaan ainoastaan vapaaehtoisia varusmiehiä. Myös 362 vuorokauden palvelusaika eroaa tavanomaisesta joukkotuotantoyksikön toiminnasta (Viuhko, 2004, 25). SKVJ:n koulutukseen hakeudutaan lähettämällä hakemus Porin Prikaatiin. Suomen Kansainvälisiin Valmiusjoukkoihin hakevilta edellytetään palveluskelpoisuusluokkaa A, vähintään tyydyttävää suomen kielen taitoa, kykyä kestää henkistä painetta, hyvää fyysistä kuntoa, vähintään tyydyttävää englannin kielen taitoa, valmiutta sitoutua kansainvälisiin valmiusjoukkoihin ja valmiutta lähteä ulkomaille koulutuksen jälkeen sekä vähintään B-luokan ajokorttia (www.puolustusvoimat.fi, 20.1.2013).

Hakemusten perusteella suoritetaan esivalinta, jonka perusteella osa hakijoista kutsutaan keväisin järjestettäviin pääsykokeisiin. Pääsykokeessa testataan hakijoiden yleislahjakkuutta, paineensietokykyä, motivoituneisuutta, puhutun ja kirjallisen englannin kielen ymmärtämistä sekä fyysistä kestävyyttä (Viuhko, 2004, 7; www.puolustusvoimat.fi, 20.1.2013).

Yksikössä koulutettavien varusmiesten vapaaehtoisuus ja esivalinta ovat suorassa vaikutuksessa esimerkiksi varusmiesaineksen keskiarvoa parempaan fyysiseen suorituskykyyn. Tämän lisäksi varusmiesten korkea motivaatiotaso voidaan nähdä SKVJ:n varusmiesaineksen merkittävänä vahvuusalueena (Hugg, haastattelu, 2012). SKVJ:n varusmiesaineksen verrattain korkea lähtötaso tarjoaa hyvät lähtökohdat haastavan ja soveltavan koulutuksen tehokkaalle läpiviennille, joka heijastuu osiltaan nopeasti kehittyvän ja kansainvälisten operaatioiden tilanteita mukailevan ase- ja ampumakoulutuksen toteutukseen.

2.3 Koulutuksen erityispiirteet

Olenneisimpia eroja SKVJ:n koulutuksen rakenteessa verrattuna tavanomaiseen joukkotuotantoyksikköön on varusmiehille annetun johtajakoulutuksen rooli. SKVJ:ssa kaikki varusmiehet suorittavat aliupseeri- tai reserviupseerikurssin. Tämä periaate toteutuu, vaikka yksittäisen taistelijan sijoitus lopullisessa SKVJ-organisaatioissa olisikin esimerkiksi vaunun kuljettajan tehtävä, joka tavanomaisessa joukkotuotantoyksikössä kuuluu miehistötason tehtäviin (Viuhko, 2004, 22).

Johtajakoulutuksen rooli ja päämäärä eroavat tavanomaisesta joukkotuotantoyksiköstä myös varusmiesten johtajatehtävien osalta. Tämä johtuu siitä, että tavanomaisesta joukkotuotantoyksiköstä poiketen SKVJ kouluttaa ainoastaan yhden saapumiserän asevelvollisia vuodessa. Johtajatehtävien osalta tämä tarkoittaa sitä, etteivät SKVJ:ssa palvelevat varusmiehet siirry aliupseeri- tai reserviupseerikurssin suorittuaan seuraavan saapumiserän varusmiesjohtajiksi, vaan jatkavat oman saapumiseränsä mukana eriytyville kursseille, joilla koulutettaville annetaan valmiudet toimia omassa SKVJ-organisaation tehtävässään. Tämä 7 viikon (reserviupseerikurssin suorittaville 2 viikon) mittainen kurssikausi sijoittuu palveluksen toisen puolikkaan alkuun, jonka aikana tavanomaisen joukkotuotantoyksikön varusmiesjohtajat toimivat seuraavan saapumiserän johtajina ja apukouluttajina (Viuhko, 2004, 23).

On tärkeää huomioida, että SKVJ:n kansainvälistä koulutusta saavat varusmiehet saavat myös Suomen puolustamiseen tähtäävän joukkokoulutuksen. Ajallisesti tämä joukkokoulutuskausi on kuitenkin tavanomaista joukkotuotantoyksikön vastaavaa koulutuskautta huomattavasti lyhyempi. Tämä johtuu SKVJ:n varusmiehille järjestettävästä 14 viikon mittaisesta kansainvälisen koulutuksen kaudesta, jota tavanomaisessa joukkotuotantoyksikössä ei ole (Viuhko, 2004, 15, 18).

SKVJ:n erityispiirteisiin varusmiehiä kouluttavana organisaationa kuuluu myös kouluttavan henkilöstön tausta. Tavanomaiseen joukkotuotantoyksikköön verrattuna kansainvälistä valmiusjoukkoa kouluttavan yksikön kantahenkilökunnasta huomattavasti suurempi osa omaa kokemusta kansainvälisistä kriisinhallintatehtävistä. Kouluttajien omaama kokemus operaatioalueilta tuo koulutukseen arvokasta näkemystä ja ammattimaista otetta, joka heijastuu myös varusmiesten toimintaan positiivisena ilmiönä. Kouluttajien henkilökohtainen kokemus ja ammattitaito voidaan nähdä selkeänä vahvuusalueena SKVJ:n koulutuksessa (Hugg, haastattelu, 2012).

Ase- ja ampumakoulutuksen osalta SKVJ:n koulutukselle on ominaista tilanteenmukaisuus, jolla pyritään vastaamaan operaatioalueen haasteisiin. Koulutuksessa keskitytään mahdollisimman ajankohtaisiin teemoihin, ja koulutus pyritään toteuttamaan siten, että se vastaa operaatioalueen toimintaa mahdollisimman tehokkaasti (Hugg, haastattelu, 2012). Toteutettavan koulutuksen kannalta olennainen tekijä on se, ettei tällä hetkellä ole olemassa virallistettua SKVJ:n tarpeisiin suunniteltua ampumaohjelmistoa. Vuonna 2010 laadittiin Maavoimien esikunnan käskystä erillinen kriisinhallinta-ampumaohjelmisto, jonka oli tarkoitus vastata edellä mainittuun haasteeseen ja toimia SKVJ:n kansainvälisen koulutuskauden virallisena ampumaohjelmistona. Kyseistä asiakirjaa ei kuitenkaan ole toistaiseksi virallistettu.

3 TOIMINTA ISAF-OPERAATIOSSA

ISAF-operaatio on monikansallinen, sotilasliitto NATOn johtama, Afganistanin keskushallinnon tukemiseen tähtäävä kansainvälinen kriisinhallintaoperaatio. Operaatio on maailman suurin käynnissä oleva sotilasoperaatio, ja vuosina 2009-2012 suomalaisia palveli ISAF-operaatiossa enemmän kuin missään muussa kansainvälisessä operaatiossa. Tämän johdosta ISAF-operaatio on oikeutetusti ollut merkittävässä roolissa suomalaisen kriisinhallinnan kehityksessä ja Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukon koulutuksessa. Tässä luvussa käsitellään ISAF-operaatiota toimintaympäristönä, vuoden 2009 vaalivahvennusosastoon kuuluneen suojausjoukkueen toimintaa operaatioalueella ja toiminnasta saatuja kokemuksia.

Operaatioalueen kokemuksia, kuten joukkueen toteuttamia tehtäviä ja kohdattuja taistelutilanteita käsitellään tässä luvussa kokonaisuutena. Tällä tarkastelutavalla pyrin luomaan kattavan kokonaiskuvan operaatioalueen toimintaympäristöstä ja joukkueen kohtaamista tilanteista, joiden yhteydessä todetut kehittämiskohteet ase- ja ampumakoulutuksen osalta ilmenivät. Näin ollen operaatioalueen kokemukset kyetään liittämään laajempaan kontekstiin, jonka ansiosta kokemusten, tehtyjen havaintojen ja koulutuksessa toteutettujen muutosten syy-seuraussuhteet konkretisoituvat tehokkaammin.

3.1 Toimintaympäristö

ISAF operaatiota on luonnehdittu Suomen rauhanturvahistorian haastavimmaksi operaatioksi (esim. Niiles, 2008, 32). Haastavan operaatioalueesta tekevät jo yli 4000 kilometrin mittaisiksi venyvät kuljetus- ja huoltoyhteydet sekä äärimmäiset sääolosuhteet. Poikkeuksena useisiin

muihin kriisinhallintaoperaatioihin nähden on kuitenkin ISAF-sotilaiden asema, joka paikallisten ääriyhtymien toimesta rinnastetaan konfliktin osapuoliin. Tämän johdosta ISAF on jatkuvasti aktiivisten vihollistoimien kohteena.

Alueellisesti suomalaisten joukkojen toiminta Afganistanissa painottuu maan pohjoisosiin. Vuoteen 2012 asti Suomalaiset rauhanturvaajat palvelivat pääasiassa Ruotsin johtaman PRT MeS:in (Provincial Reconstruction Team Mazar-e Sharifin) alaisuudessa. Valtioneuvoston selonteon mukaan Pohjois-Afganistanin turvallisuustilanne on parempi kuin maan muissa osissa. Pohjoisen alueen vakautta heikentäviksi tekijöiksi nimetään lähinnä paikalliset rikollisjoukot sekä entisten sotilaskomentajien keskinäinen valtataistelu (Valtioneuvoston selonteko, 2009, 3).

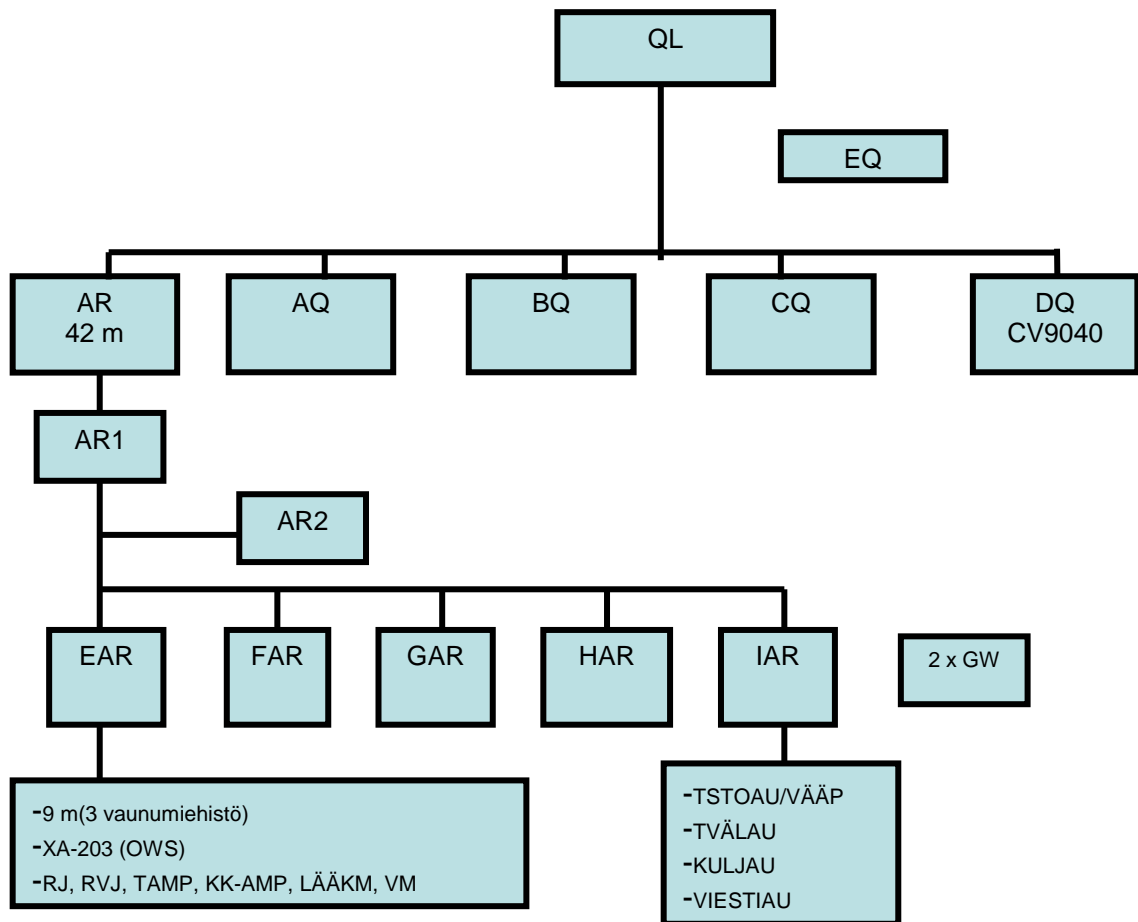
Alueella toimiva vihollinen koostuu pääsääntöisesti paikallisten kylien asukkaista, jotka tuntevat maaston hyvin. ISAF-sotilaita vastaan toimiva vihollinen on myös taktisesti kehittynyt ja taistelee itselleen edullisella tavalla, kuten väijytyksin ja tienvarsipommein. Vihollinen hallitsee väijytysten toteuttamisen periaatteet ja kykenee toteuttamaan iskuja, joissa ISAF-joukkoihin kyetään vaikuttamaan joka suunnasta. Suurin puute vihollisen toiminnassa ilmenee huonoissa taisteluteknisissä ratkaisuissa ja huonoissa yksittäisen taistelijan taidoissa, jonka johdosta väijytykset usein epäonnistuvat tuottamaan tappioita ISAF-joukoille.

Vaikka alueella toimiva vihollinen ei tiedustelutietojen mukaan omaa minkäänlaisia pimeänäkölaitteita, vihollinen toimii alueella pääasiallisesti pimeällä (Suojausjoukkueen kertomus, 2009, 4). Tämä asettaa selkeän suorituskykyvaatimuksen ISAF-sotilaiden koulutukselle pimeätoiminnan osalta.

3.2 Suomen Kansainvälinen Valmiusjoukko Afganistanissa

Vuoden 2009 vaalivahvennusosastoon kuuluneen suojausjoukkueen organisaatio muodostui neljästä jääkäriyhtymästä ja yhdestä neljän hengen tukiosasta. Joukkueen ajoneuvokalustoon kuului neljä XA-203 miehistönkuljetusajoneuvoa ja kaksi panssaroitua G-Mercedesta. Joukkueen johtaja ja varajohtaja olivat nuoria upseereita ja joukkueen ainoat kantahenkilökuntaan kuuluvat sotilaat. Ryhmänjohtajat olivat entisiä SKVJ:n sopimussotilaita, jotka kaikki yhtä poikkeusta lukuun ottamatta olivat toimineet joukkueen miehistön kouluttajina miehistön varusmiespalveluksen ajan. Miehistö muodostui pääosin heinäkuussa 2009 kotiutuneista varus-

miehistä. Tukiosan henkilöstö oli joukkueen muuta henkilöstöä selkeästi vanhempaa sekä rauhanturvaamis- ja kriisinhallintatehtävien osalta kokeneempaa. (Mäkinen, 2009, 5)

Kuvio 3: Suojusjoukkueen organisaatio

Palveluksensa aikana suojusjoukkue toteutti operaatioalueella monipuolisia tehtäviä, kuten ajoneuvo- ja jalkapartiointia joukkueen omalla vahvuudella sekä yhteispartiona ruotsalaisen vaunujoukkueen kanssa. Näiden tehtävien lisäksi joukkue suoritti myös ns. QRU (Quick Response Unit) tehtäviä, jotka tarkoittavat nopeaa reagointikykyä vaativiin tilanteisiin liittyviä toimia. Suojusjoukkueelle käsketyt QRU-tehtävät sisälsivät esimerkiksi tienvarsipommiin osuneen tai taistelukosketuksessa olleen joukon tukemista sekä evakuointiin ja alueen eristämiseen keskittyneitä tehtäviä. Näiden tehtävien lisäksi suojusjoukkue toteutti esimerkiksi suojaus- ja vartiointitehtäviä tukikohtansa alueella, kohteen ja reitin tiedustelutehtäviä sekä kuljetusten suojaus- ja saattotehtäviä.

Joukkue toimi tehtävästä riippuen sekä omana yksittäisenä kokonaisuutenaan että osana laajempaa osastoa. Tarpeen mukaan joukkueelle voitiin alistaa esimerkiksi erillinen ruotsalainen lääkintäryhmä (MMT - Mobile Medical Team), ilmatulenjohtoryhmä (JTAC – Joint Terminal Attack Control), raivaajaryhmä tai miehittämätön tiedustelulennokki (UAV – Unmanned Ae-

rial Vehicle). Ajoittain joukkue alistettiin myös oman komppanian ulkopuolisille joukoille, kuten ruotsalaisille tai suomalaisille MOT- (Military Observation Team) ryhmille.

Suojausjoukkueen osalta yksittäisten ryhmien suorittamat partiot rajoittuivat tukikohdan lähialueella suoritettuihin jalkapartioihin, joiden tarkoituksena oli lähinnä osoittaa läsnäoloa alueella, kerätä tietoa lähialueesta sekä joissain tapauksissa suorittaa yhteistoimintaa paikallisen poliisin kanssa. Lähialueen partiointi toteutettiin pääasiassa valoisaan aikaan. Riskitaso tukikohdan lähellä suoritetuissa partioissa oli verrattain matala ja väestö suhtautui ISAF-joukkoihin myönteisesti.

Korkeamman riskitason alueilla partiointi suoritettiin pääasiassa joukkuekoossa. Joukkuekoossa suoritettujen partioiden tarkoituksena oli osoittaa läsnäoloa alueella, kerätä tietoa väestön suhtautumisesta ISAF-sotilaita kohtaan, tiedustella tiestön kulkukelpoisuutta ja pyrkiä paljastamaan mahdollisia ISAF:n vastaisia toimijoita partiointialueella. Vuorokauden aika sa- neli pitkälti partion tarkoituksen ja tavoitteet (Mäkinen, 2009, 8).

Operaation aikana käytetyt voimakeinot olivat pääasiassa neuvot, kehotukset ja käskyt, joita seurasi välittömästi ampuma-aseella uhkaaminen. Tämä lievistä keinosta suoraan voimakaimpaan keinoon siirtyminen johtui itsemurhapommittajien riskistä, toiminta-alueen suuresta ihmismäärästä ja siitä tiedostetusta riskistä, että mahdollinen kohdehenkilö olisi todennäköisesti aseistettu (Mäkinen, 2009, 25).

3.3 Kokemuksia ja kehittämiskohteita

Komennuksensa aikana vaalivahvennusosaston suojausjoukkue toteutti monenlaisia tehtäviä, joista saatujen kokemusten pohjalta joukkueen toimintaa pyrittiin kehitettämään koko operaation ajan. Saatujen kokemusten kautta luottamus oman joukon suorituskykyyn ja toimintaan kasvoi, jonka seurauksena suojausjoukkue pyrki ajoittain kokeilemaan useita erilaisia tapoja käyttää välineistöään ja suorittaa sille annettuja tehtäviä. Kokeilun ja erehdyksen kautta optimaalisten toimintamallien löytäminen rohkaisi joukkueen johtoa kokeilemaan avoimesti hyvinkin erilaisia ratkaisumalleja (Mäkinen, 2009, 4). Vaihtoehtoisten toimintatapojen kokeilu ja avoimesti tapahtunut toimintavaihtoehtojen vertailu mahdollisti joukon toiminnan aktiivisen kehittämisen operaatioalueella sekä kokemuspohjaisesti hyväksi havaittujen käytänteiden jalkauttamisen myös kotimaan koulutukseen.

Operaatioalueen toiminnasta laadittujen raporttien tärkeimmät havainnot kohdistuivat pääasiassa yksittäisen taistelijan valmiuksiin ase käsittelyssä ja taistelutilanteeseen sopeutumisessa, varusteiden käytön hallinnassa sekä pimeätoiminnassa. Myös joukon organisaation toimivuuden ja joukon aktiivisen harjoittamisen osalta nousi operaatioalueen toiminnan ja kotimaan koulutuksen kannalta olennaisia havaintoja.

3.3.1 Taistelutoiminta

Taistelutoiminta tarkoittaa niitä joukon ja yksittäisen taistelijan toimenpiteitä, jotka toteutetaan välittömän vihollisuhan alla tai oltaessa välittömässä taistelukosketuksessa viholliseen. Suojajoukkueella mainitun kaltaisia tilanteita oli komennuksensa aikana kolme.

Ensimmäinen tilanne oli väijytys, jota voidaan pitää tavanomaisena toimintatapana alueella toimivalle viholliselle. Tilanteessa joukkueen yksi ryhmä ja joukkueen varajohtaja joutuivat vihollisen tulen vaikutuksen alle yhdessä ruotsalaisen osaston kanssa. Toisessa tapauksessa joukkueeseen kuuluneen ryhmän vaunu osui tienvarsipommiin, joka vaurioitti vaunun liikuntakyvyttömäksi. Kolmannessa tilanteessa yöpartiota suorittanut ruotsalainen vaunujoukkue joutui tuliylläköön kohteeksi. Suojajoukkue ajoi perässä samaan tilanteeseen ja toimi vastahyökkäysosastona (Mäkinen, 2009, 21).

Edellä mainituissa taistelutilanteissa suojajoukkue kykeni toimimaan johdetusti ja tilanteenmukaisesti, eikä tilanteissa syntynyt omia tappioita. Tilanteista saatujen havaintojen pohjalta ryhmille koulutetut perustaistelumenetelmät todettiin toimiviksi, ja kehitettäviä asioita havaittiin ennen kaikkea yksittäisten taistelijoiden toiminnassa (Hugg, haastattelu, 2012). Ase- ja ampumakoulutuksen osalta merkittäviksi kehittämiskohteiksi nousivat suoraan ajoneuvosta toimiminen, sekä ryhmän aseistuksen käytössä ilmenneet puutteet.

Operaatioalueella todettiin, että riski ajoneuvoihin kohdistuvista suora-ammuntatulesta väijytystilanteisiin liittyen on merkittävä. Tällöin oman joukon tulenavaus tulisi tapahtua liikkeestä. Liikkuvasta ajoneuvosta (vaunun luukusta) tapahtuva ampuminen havaittiin merkittäväksi kehittämiskohteeksi, josta raportoitiin kotimaahan (Mäkinen, 2009, 33).

Rynnäkkökiväärin käsittelyn todettiin olevan kokonaisvaltaisesti hyvällä tasolla, mutta pistoolin, konekiväärin ja kranaattipistoolin käsittely koettiin kokonaisuutena tärkeäksi kehittämiskohteeksi. Pistoolin käsittelyssä parannettavaa todettiin esimerkiksi osumatarkkuudessa ja kotelon käytössä sekä aseiden peruskäsittelyssä, kuten ampuma-asennossa, lippaanvaihdossa ja

häiriönpoistossa. Konekiväärin osalta kehittämiskohteita todettiin aseiden kantotavassa, tulenavauksessa ja ampuma-asennon vaihdossa. Kranaattipistoolin osalta todettiin, että sotilaat osasivat aseiden peruskäytön, mutta taistelunomainen käsittely ei ollut riittävällä tasolla. Tilanteissa, joissa aseita olisi tullut käyttää taistelutilanteen mukaisesti, toiminta vastasi ensimmäisissä totutteluammunnoissa suoritettuja toimintoja. (Mäkinen, 2009, 34)

Oleellinen havainto joukkueen kohtaamisissa tilanteissa liittyi yksittäisen taistelijan toimintaan taistelukosketukseen jouduttaessa. Todettiin, että taistelun alettua yksittäisen taistelijan on kyettävä omatoimisesti selviämään tilanteesta ja toimimaan itsenäisesti johtajan taisteluajatusten mukaisesti siihen asti, kunnes hän on sellaisessa mielentilassa, jossa hän kykenee vastaanottamaan ja suorittamaan hänelle annettuja tehtäviä. Psykkinen sopeutuminen tilanteeseen vie yksittäiseltä sotilaalta väistämättä hetken aikaa, sopeutumisen keston riippuessa pitkälti vallitsevasta tilannetietoisuudesta, henkilökohtaisista ominaisuuksista ja taistelutilanteen yksityiskohdista. Tämä tilanteeseen adaptoitumisen vaatima aika koskee luonnollisesti myös joukon johtajia. Joukon kokemusten perusteella oli todettavissa, ettei mainitun kaltaisia taistelutilanteiden psykkinen vaikutuksia kouluteta kotimaassa riittävästi (Hugg, haastattelu, 2012).

Joukon toiminnan ajalliseen keston liittyviin haasteisiin pyrittiin operaatioalueella vastaamaan yhtenäistämällä joukon koulutusta ja kouluttamalla tilanteisiin liittyviä perustoimenpiteitä automaatiotasolle. Todettiin, että partio- ja ryhmätason taistelutekniikan tulee olla automaatiotasolla ja yhdenmukaista koko joukkueessa. Tällöin joukon orientoitumisvaihe lyhenee, sillä kaikki tietävät miten tilanteessa tulee toimia.

Organisaationa suojausjoukkueen kokoonpano osoittautui monimuotoisiin tehtäviin soveltuvaksi joustamiskykyiseksi kokonaisuudeksi. Joukkueen jakaminen neljään jääkäriryhmään toi sille huomattavaa joustavuutta kolmijakoiseen joukkueeseen verrattuna (Mäkinen, 2009, 6).

3.3.2 Pimeätoiminta

Suojausjoukkueen toiminnasta laadittujen raporttien yhdeksi keskeisimmistä havainnoista nousee pimeätoiminnan merkitys operaatioalueella. Alueella suoritetuista partiointitehtävistä noin kolmasosa toteutettiin pimeällä (Mäkinen, 2009, 7), jonka lisäksi kohdattujen tilanteiden pitkittyminen johti toistuvasti siihen, että joukko joutui tukeutumaan pimeätoimintalaitteisiin. Joukon toiminnasta tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että kaikki toiminnot on

koulutettava siten, että ne kyetään toteuttamaan myös pimeällä (Hugg, haastattelu, 2012; SKJA, 2009).

Joukon koulutustaso pimeätoiminnan osalta koettiin riittämättömäksi, vaikka koulutusta pimeänäkölaitteiden käytöstä ja yleisesti pimeätoiminnasta oli kotimaassa järjestetty sekä varusmies- että rotaatiokoulutuksen aikana. Yleisesti ottaen voidaan todeta, etteivät pimeätoimintaan liittyneet toimenpiteet tulleet joukolle uutena asiana operaatioalueella, mutta alueen erityisluonne toi tilanteeseen uudenlaisia piirteitä (Hugg, haastattelu, 2012). Tämä korostui esimerkiksi siinä, että kotimaan vallitsevista olosuhteista poiketen operaatioalueella ei pimeään vuorokaudenaikaan ole saatavilla käytännössä lainkaan luonnonvaloa tai asutuskeskuksista muodostuvia valonlähteitä. Tämä tekijä luo joukon koulutukselle olennaisen haasteen, johon vastaaminen on joukon suorituskyvyn kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Operaatioalueella todettiin, ettei joukkueessa täysin ymmärretty pimeyden tuomia erityispiirteitä toiminnan suorittamiselle, vaikka monet aihealueen perusasiat sisältyvät varusmiespalveluksen peruskoulutuskauden koulutuskokonaisuuteen. Puutteita havaittiin esimerkiksi varusteiden käytössä repun pakkaamisen osalta ja pimeätoimintavälineiden käytössä, näkyvän valon ja pimeänäkölaitteiden käyttöön liittyvissä valinnoissa sekä oman joukon merkitsemisessä. Myös pimeän vaikutuksen ymmärtämisessä tulenkäytön, liikkeen ja ryhmittymisen osalta havaittiin kehittämistarpeita (Mäkinen, 2009, 26-27).

Pimeänäkölaitteiden peruskäytössä ei koettu merkittäviä kehittämistarpeita, mutta toiminnan sopeuttaminen operaatioalueen erityisolosuhteisiin toi toimintaan lisähaasteita. Esimerkiksi hiekan vaikutus laitteiston toimintaan ja sen vaatimat huoltotoimenpiteet aiheuttivat lisäkoulutuksen tarvetta operaatioalueella. Operaatioalueen toimintaan valmistavan rotaatiokoulutuksen tarjoama pimeätoiminnan koulutus koettiin riittämättömäksi, ja joukon oli harjaannuttava esimerkiksi lämpökameran käytössä omatoimisesti saavuttuaan toimialueelle (Hugg, haastattelu, 2012).

Operaatioalueella järjestetyssä koulutuksessa todettiin kehittämistarpeita myös ampumakoulutuksen osalta pimeään vuorokaudenaikaan. Koulutuksessa todettiin, etteivät joukkueen sotilaat olleet ampuneet riittävästi pimeällä, joka näkyi ryhmänjohtajien epävarmuudessa pimeällä suoritetuissa ammunnoissa. Joukkueessa havaittiin tarve harjoitella kaikkia taistelutoiminnan osa-alueita myös pimeällä. (Mäkinen, 2009, 33-34)

3.3.3 Koulutus operaatioalueella

Operaatioalueella tapahtuvaan toimintaan tähtäävän rotaatiokoulutuksen toteutus koettiin suojausjoukkueen osalta puutteelliseksi. Rotaatiokoulutuksen aikana joukkue pääsi harjoittelemaan joukkuekoossa vain kerran, ja tässäkin tapauksessa osa ryhmänjohtajista joutui toimimaan harjoituksessa kouluttajina. Henkilöstön käytön ohella myös varsinaisen koulutuksen ohella tapahtuva toiminta, kuten paraatiin osallistuminen rajoitti osaltaan mahdollisuuksia keskittyä operaation valmisteluihin täysipainoisesti (Mäkinen, 2009, 37). Näiden tekijöiden johdosta operaatioalueella järjestetty koulutus nousi suojausjoukkueen toiminnassa poikkeuksellisen merkittävään rooliin.

Toimialueella toteutettu koulutus toteutettiin siten, että aluksi joukkueenjohtaja ja varajohtaja kouluttivat joukolle yhdenmukaiset toimintamallit. Tämän jälkeen suoritteet tehtiin ryhmänjohtajien johtamina (Mäkinen, 2009, 35). Koulutusta pyrittiin jatkamaan koko operaation ajan ja koulutustilanteita järjestettiin säännöllisesti. Joukkueen toiminnan peruseriaatteena oli, että harjoittelu oli päivittäistä (Hugg, haastattelu, 2012).

Koulutus operaatioalueella toteutettiin pääsääntöisesti leirin alueella ja läheisellä ampumaradalla ryhmänjohtajien toimiessa koulutuksen vetäjinä. Ase- ja ampumakoulutuksen osalta koulutus painottui ryhmätason toimintaan, kuten ryhmän liikkumiseen ja toimintaan kohdattaessa vihollista. Suojausjoukkueen johdon mukaan koulutukseen oli olosuhteisiin nähden tarjolla riittävästi aikaa, mutta alueen fasiliteetit aiheuttivat ajoittain tarvetta soveltamiselle koulutuksen toteutuksessa (Hugg, haastattelu, 2012). Kokonaisuutena koulutuksen katsottiin kuitenkin onnistuneen tehokkaasti ja ryhmänjohtajien rooli nähtiin koulutuksen toteutuksessa erittäin merkittävänä.

Kokonaisuutena operaatioalueella tapahtuva koulutus nähtiin välttämättömänä tekijänä joukon suorituskyvyn ylläpidon ja kehittämisen kannalta. Ennen kaikkea soveltamiskyky toimialueen fasiliteetteihin nähden nousi ensiarvoisen tärkeäksi tekijäksi koulutuksen toteutuksessa (Hugg, haastattelu, 2012). On kuitenkin tärkeää huomata, ettei kotimaan koulutuksessa kyetä kaikilta osin täydellisesti simuloimaan operaatioalueen toimintaa. Esimerkiksi havaittu kehittämiskohde eri ampumaetäisyyksille ammuttaessa (SKJA, 2009) liittyy olennaisesti alueen vuorisomaastoon, jossa toimimista ei kotimaan olosuhteissa kyetä simuloimaan täysin alueen olosuhteita vastaavasti.

Operaation aikana suojausjoukkueen johtajille muodostui alueella järjestettävästä koulutuksesta tietty ajatusmalli, joka sisälsi seuraavat peruseriaatteet (Mäkinen, 2009, 4):

- Ole joustava.
- Ole avoin kaikelle uudelle ja kuuntele mitä kokeneimmilla on sanottavaa.
- Tee itse omat ratkaisut siitä mikä omalle joukollesi toimii parhaiten.
- Älä ole koskaan liian tyytyväinen johonkin suoritustasoon.
- Todenmukaisella ja monipuolisella jalkaväen koulutuksella voidaan toteuttaa lähes mitä tehtäviä vain.
- Pidä toiminnan tempo mahdollisimman korkealla levon tarve huomioiden.
- Harjoittele aina kun mahdollista

4 RAPORTOINTI JA VAIKUTUKSET KOULUTUKSEEN

Nykyaikaisissa kriisinhallintatehtävissä operaatioalueen erityispiirteet aiheuttavat ajoittain kehitystarpeita, jotka vaativat kotimaassa tapahtuvalta toiminnalta nopeankin aikasyklin muutosvalmiutta ja sopeutuvuutta. Esimerkiksi alueella toimivan vihollisen muuttuvat toimintatavat saattavat aiheuttaa kotimaan koulutuksessa muutostarpeita, joihin on koulutuksessa vastattava äärimmäisen nopeasti. Tähän vaatimukseen on pyritty vastaamaan luomalla järjestelmä, jolla operaatioalueen muuttuviin olosuhteisiin kyetään kotimaan koulutuksessa mukautumaan mahdollisimman tehokkaasti.

4.1 Toimialueelta raportoinnin yleiset periaatteet

Operaatioalueen toiminnasta saatujen kokemusten raportoinnin peruseriaatteena voidaan pitää sitä, että tieto siirtyy operaatioalueelta kotimaahan joko virallista tai epävirallista tietä. Virallista tietä tapahtuva raportointi noudattaa määritettyä toimintamallia, kuten ennalta määrättyjen raporttien laatiminen ja käsittely operaatioalueella ja kotimaassa operaation jälkeen. Epävirallisella tiellä tarkoitetaan saatujen kokemusten ja hankitun tietotaidon siirtymistä kotimaan koulutukseen esimerkiksi kouluttajien välisen epävirallisen kommunikaation sekä yksinkertaisesti kokemusta omaavan henkilöstön toteuttaman koulutuksen kautta (Hugg, haastattelu, 2012).

Lähtökohtana on, että asian raportointiin liittyvät yksityiskohdat ja tiedonvälitystavat määrittyvät asian kiireellisyyden mukaan. Mikäli asia koetaan erityisen tärkeäksi joukon toiminnan kannalta, toteutetaan raportointi joko epävirallista tai virallista reittiä siten, että tieto saavuttaa kotimaassa koulutusta toteuttavat tahot muutamassa viikossa. Muissa tilanteissa hyväksi havaitut käytännöt ja koulutuksen kehitystarpeet siirtyvät kotimaahan ns. lessons learned –raporttien kautta, jolloin tapahtuvien muutosten aikasykli on noin 2-4 kuukautta (Hugg, haastattelu, 2012).

Lessons learned (LL)–toiminnalla tarkoitetaan koulutuksen kokemuspohjaiseen kehittämiseen tähtäävää toimintaa, josta vastaa Puolustusvoimien Kansainvälinen Keskus (PVKVK). Vuonna 2009 Pääesikunnan toimesta käynnistettiin erillinen KRIHA LL-projekti, jonka tavoitteisiin lukeutuvat esimerkiksi kokemusten kerääminen kriisinhallintaoperaatioissa, kokemusten suunniteltu raportointi sekä kriisinhallintatoiminnasta saatujen kokemusten hyödyntäminen tehokkaasti kriisinhallinnan ja kansallisen puolustuksen suorituskykyjen kehittämisessä. Lessons learned –toimintaa voidaan pitää virallisena väylänä koulutuksen kehittämiseen tähtäävälle toiminnalle, jota on aikaisemmin toteutettu epävirallisia väyliä pitkin (Autio, 2011, 140). Toiminnan peruseriaatteisiin kuuluu operaatioalueen kokemusten säännöllinen raportointi ja käsittely kouluttavassa osastossa. Näiden toimenpiteiden kautta havaitut muutostarpeet jalkautuvat koulutusta toteuttavalle tasalle säännöllisin väliajoin.

Kriisinhallintaan liittyvän koulutuksen kokemuspohjaista kehittämistä silmällä pitäen on Afganistanin ISAF-operaatioon sekä Libanonin UNIFIL-operaatioon perustettu myös erillinen koulutusupseerin virka. Virassa toimiva upseeri vastaa toimialueen kokemusten raportoinnista kotimaahan ja toimii päävastuussa lessons learned-toiminnan toteuttamisesta operaatioonsa liittyen (Hugg, haastattelu, 2012).

Kokemuspohjaisen koulutuksen kehittämistä on pyritty tehostamaan Puolustusvoimien organisaation toimesta. SKVJ:n koulutuksen kannalta on kuitenkin olennaista havaita, että muutoksen painopisteessä ovat lähtökohtaisesti suoraan operaatioalueen toimintaan tähtäävän rotaatiokoulutuksen järjestelyt. Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukon osalta kehittämistarpeeseen on kuitenkin pyritty vastaamaan Porin Prikaatin toimesta henkilöstösuunnittelun keinoin. Operaatioalueelta palaavat prikaatin henkilökuntaan kuuluvat kouluttajat pyritään mahdollisuuksien mukaan sijoittamaan komennuksensa jälkeen kansainvälistä valmiusjoukkokoulutusta toteuttavaan yksikköön. Tällä järjestelyllä pyritään varmistamaan operaatioalueen tietotai-

don mahdollisimman tehokas siirtyminen myös SKVJ:n koulutuksen tasalle (Hugg, haastattelu, 2012).

4.2 SKVJ:n koulutuksessa toteutetut muutokset

Aikaisemmin esille tulleita olennaisimpia havaintoja suojausjoukkueen toimintaan ja koulutustasoon liittyen ovat kehittämiskohteet pimeätoiminnan, ase käsittelyn ja taistelukentän psyykkisten tekijöiden osalta. SKVJ:n ase- ja ampumakoulutuksessa näihin kokemuspohjaisiin kehittämiskohteisiin on kyetty vastaamaan kehittämällä toteutetun koulutuksen rakennetta.

Ase käsittelyn osalta suurin muutos koulutuksessa näkyi ammuntojen määrällisenä kasvuna. Saatujen kokemusten pohjalta SKVJ:n varusmiesten suorittamien ammuntojen määrää lisättiin merkittävästi, millä pyrittiin vastaamaan ase käsittelyssä ja ampumisessa havaittuihin kehittämiskohteisiin (Hugg, haastattelu, 2012).

Pimeätoiminnan osalta koulutuksessa on pyritty aikaisempaa tehokkaammin painottamaan laitteiston käsittelyä ja toimintakyvyn tosiasiallista säilyttämistä pimeässä. Operaatioalueen erityisolosuhteita ei kaikilta osin kyetä kotimaan koulutuksessa simuloimaan, mutta koulutuksen määrällisellä lisäämisellä ja tehostamisella on pyritty luomaan lähtökohdat operaatioalueen vaatiman suoritustason tosiasialliselle saavuttamiselle (Hugg, haastattelu, 2012)

On ensiarvoisen tärkeää huomata, että tietyn koulutussisällön määrällinen lisääminen vähentää vaihtoehtoihin koulutussisältöihin käytettyä aikaa. Tämän johdosta koulutussuunnittelussa korostuu ydinasioihin keskittyvän painopisteen luominen. Painopisteen muodostamisen ja sen suuntaamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kokemukset operaatioalueelta saavuttavat kotimaassa tapahtuvan käytännön koulutuksen mahdollisimman tehokkaasti.

Taistelukentän psyykkisten vaikutusten tunnistaminen ja tiedostaminen ei suoranaisesti liity ase- ja ampumakoulutuksen koulutussisältöön, mutta psyykkisten tekijöiden tilannesidonnaisuus ja tosiasialliset vaikutukset konkretisoituvat, kun vaikutukset sidotaan käytännön koulutukseen. Näin ollen ase- ja ampumakoulutuksen osalta koettuihin haasteisiin on pyritty vastaamaan lisäämällä aihealueen koulutukseen aikaisempaa enemmän toiminnallisuutta ja ennen kaikkea ns. yllätysfaktoria (Hugg, haastattelu, 2012), jolla koulutukseen on tuotu aikaisempaa

tehokkaammin esille taistelukentän psyykkisten tekijöiden vaikutus yksittäisen taistelijan toimintaan.

On tärkeää havaita, että hyväksi koetut käytänteet ovat ajoittain hyvinkin operaatio- ja tilannekohtaisia. Tästä esimerkkinä suojausjoukkueen nelijakoinen kokoonpano, joka koettiin operaatioalueella toimivaksi kokonaisuudeksi, mutta laajemmassa mittakaavassa sen hyödyntäminen ei aina onnistu laajemman organisaation toimintaa ohjaavien peruseräperiaatteiden vuoksi.

Suomen Kansainvälisessä Valmiusjoukossa toteutettua ase- ja ampumakoulutusta ohjaamaan laadittiin vuonna 2010 erillinen ampumaohjelmisto. Tämä ns. KRIHA-ampumaohjelmisto laadittiin maavoimien esikunnan käskystä, mutta sitä ei ole toistaiseksi virallistettu. Tämän johdosta SKVJ:ssa toteutettu ase- ja ampumakoulutus ei noudata tavanomaisen joukkotuotantoyksikön mukaisesti tiettyä virallistettua ampumaohjelmistoa. Koulutuksen toteutuksen verrattain vapaa luonne aiheuttaa tiettyjä haasteita tutkimuksen kvantitatiivisen tarkastelun toteutukselle. Voidaan kuitenkin ajatella, että koulutuksen luonne operaatioalueen toimintaa mahdollisimman tehokkaasti mukailevaksi kokonaisuudeksi tehostuu merkittävästi, kun muutosten toteutus on lähtökohtaisesti kiinni ainoastaan kouluttavan yksikön sisällä tapahtuvasta suunnittelusta.

5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Afganistanin ISAF-operaatio on suomalaisen rauhanturva- ja kriisinhallintahistorian merkittävimpiä operaatioita, ja operaatio on toiminut merkittävänä suunnannäyttäjänä kotimaan koulutukselle koko sen olemassaolon ajan. On olennaista huomata, että ISAF-operaatio oli merkittävä tekijä SKVJ:n koulutuksen suunnittelussa jo ennen vuotta 2009, jonka johdosta kehitystä operaatioalueen erityispiirteitä silmällä pitäen oli jo tapahtunut, kun vaalivahvennusosasto siirtyi operaatioalueelle. Pääasiallisena lopputulemana suojausjoukkueen osalta voidaan todeta, että joukkue kykeni suorittamaan sille annetut tehtävät ilman suurempia ongelmia (SKJA, 2009).

Suurimmat kehittämiskohteet joukon toiminnassa havaittiin taistelijan perustaitojen, kuten asekäsittelyn ja pimeätoiminnan osalta. Näillä osa-alueilla todettujen kehittämiskohteiden myötä voidaan jalkaväkikoulutuksen perusteiden roolia korostaa kriisinhallinnan toimintaympäristöäkin silmällä pitäen. Osa todetuista kehittämiskohteista sijoittuu merkittävästi taistelu-

koulutuksen piiriin, mutta on olennaista huomata, että pohja tehokkaalle taistelukoulutukselle luodaan hyvin toteutetulla ase- ja ampumakoulutuksella. Merkittävimpänä muutoksena SKVJ:n ase- ja ampumakoulutuksen osalta ilmeni ammuntojen määrällinen lisääminen, jolla pyrittiin vastaamaan operaatioalueella ilmenneisiin haasteisiin.

Ase- ja ampumakoulutuksen rooli korostui myös suojausjoukkueen johdon laatimassa raportissa ja esitetystä kehitysehdotuksessa (SKJA, 2009). Merkittävimpänä kehityskohteenä voidaan pitää koulutuksen liiallisen laaja-alaiseksi koettua luonnetta. Koulutuksessa käytiin läpi lukuisia eri asiakokonaisuuksia syventymättä tarpeeksi tärkeiksi havaittuihin kokonaisuuksiin. Havaitun pohjalta on perusteltua korostaa koulutuksen painopisteen merkitystä.

Koulutuksen toteutuksessa on kyettävä luomaan painopiste, joka on kohdistettava koulutuksen kokonaisuuden kannalta olennaisimpiin asiakokonaisuuksiin. Koulutus on rytmittävä loogiseksi kokonaisuudeksi, jotta koulutustavoitteet saavutettaisiin mahdollisimman tehokkaasti.

Merkittävä tekijä SKVJ:n ase- ja ampumakoulutuksessa on virallistetun, yksilöllisesti SKVJ:n tarpeisiin suunnitellun ampumaohjelmiston puuttuminen. Tämä voidaan mielestäni nähdä sekä heikkoutena että koulutuksen toteutuksen kannalta positiivisena tekijänä. Oikealla tavalla toteutettuna kyseisen kaltaisen strukturoimattoman koulutuksen voidaan nähdä toteuttavan operaatioalueen tarpeisiin sopeutuvuuden periaatetta huomattavasti tiukasti strukturoitua koulutusta tehokkaammin.

Tärkeänä vahvuusalueena SKVJ:n koulutuksessa voidaan nähdä yksikön asema jatkuvaa kansainvälistä koulutusta toteuttavana organisaationa, joka on kiinteässä yhteistyössä muihin kriisinhallintakoulutuksen toimijoihin, kuten Puolustusvoimien Kriisinhallintakeskukseen. Tämän kaltaisella järjestelyllä organisaatio luo jatkumon, joka varmistaa mukautumiskykyisen ja kehittyvän koulutuksen toteutumisen sekä tietotaidon tehokkaan siirtymisen operaatioalueelta koulutusta toteuttavaan organisaatioon. Myös vallitsevan kaltainen järjestelmä, jossa asevelvolliset koulutetaan varusmiespalveluksensa aikana kansainvälisiin kriisinhallintatehtäviin on mielestäni suuri vahvuusalue. Tällä järjestelyllä joukko muodostuu jo ennen rotaatiokoulutusta yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jonka koheesio toimii tärkeänä voimavarana joukon toiminnassa. Joukon koheesio ja henki on nostettu merkittäväksi vahvuusalueeksi myös suojausjoukkueen johdon laatimassa raportissa (SKJA, 2009)

Operaatioalueen kokemusten raportointia on pyritty Puolustusvoimien toimesta tehostamaan esimerkiksi lessons learned-toiminnan kautta. Tämän lisäksi epävirallisia väyliä tapahtuva tiedonsiirto tehostaa edelleen kokemuspohjaisen kehitystyön jalkautumista koulutuksen tasalle. Kun näiden tekijöiden lisäksi ottaa huomioon SKVJ:n kiinteän yhteistyön muihin kriisinhallintatyön toimijoihin, voidaan tiedonsiirron operaatioalueen ja kotimaan välillä todeta olevan ainakin SKVJ:n osalta vähintäänkin hyvällä tasolla.

6 POHDINTA

Tutkimustyön aikana ilmenneiden seikkojen sekä vallitsevan tiedon valossa koen SKVJ:n organisaation olevan toimiva kokonaisuus. Varusmiehiä kouluttavana yksikkönä Suomen Kansainvälinen Valmiusjoukko palvelee tehokkaasti nykyaikaisten kriisinhallintatehtävien toteutusta ja kehittyvänä organisaationa se kykenee vastaamaan operaatioiden muuttuviin haasteisiin tehokkaasti. Kokemukset kansainvälisistä operaatioista siirtyvät toteutetun koulutuksen tasalle tarvittaessa nopeallakin aikasyklillä ja ase- ja ampumakoulutuksen osalta koulutuksen painopistettä on kyetty suuntaamaan operaatioalueella todettujen vaatimusten mukaiseen suuntaan riittävän tehokkaasti. Pidän käytännön kokemukseen pohjaavaa tietotaitoa ja ennen kaikkea mukautumiskykyä SKVJ:n suurimpina vahvuusalueina.

Käytännön kokemukseen pohjaa osaltaan myös kehityksen kannalta kielteisiä uhkakuvia. Jokainen SKVJ-organisaation tuottama saapumiserä on koulutettu aikansa merkittävimpanä pidetyn kriisinhallinta- tai rauhanturvaoperaation sanelemien vaatimusten mukaisesti ja eri operaatioiden vaatimukset eroavat toisistaan paikoitellen hyvinkin merkittävästi. Tästä johtuu se, että jokainen saapumiserä on tietyllä tapaa aikansa lapsi (Hugg, haastattelu, 2012). Kun koulutuksen painopisteenä oleva kriisinhallintaoperaatio vaihtuu, on myös koulutuksessa tapahduttava muutoksia. Yksinkertaistaen voidaan todeta, ettei ns. ISAF-moodilla toteutettu koulutus palvele tehokkaimmalla mahdollisella tavalla joukkoa, jonka on määrä siirtyä UNIFIL- operaatioon, koska operaation vaatimustaso ja toiminnan painopisteet eroavat merkittävästi. Tämä asettaa kouluttavalle organisaatiolle selkeän vaatimuksen kyvystä mukautua vallitsevaan tilanteeseen niiden syötteiden mukaisesti, joita painopisteessä oleva operaatio asettaa. Myös yksittäisen kouluttajan on kyettävä tarvittaessa siirtymään pois omaan kokemukseensa pohjaavalta mukavuusalueeltaan ja muuttamaan koulutuksensa kokonaisuutta ja painopistettä muuttuneen tilanteen vaatimaan suuntaan.

Operaatioalueiden kokemusten vaikutuksista kotimaan koulutukseen voidaan todeta, että valitsevien käytäntöjen mukaan toimittaessa kokemukset operaatioalueilta kyetään jalkauttamaan kotimaan koulutukseen suhteellisen nopeasti. Tilanteen kiireellisyydestä riippuen jopa parin viikon aikasyklillä tapahtuvan tiedonsiirron ja koulutuksen kehitystyön perusteella voidaan havaittuihin kehittämiskohteisiin todeta kyettävän vastaamaan jo seuraavan operaatioalueelle lähtevän osaston valmistavan koulutuksen aikana. Tämän kehitystahdin ja mukautumiskyvyn perusteella voidaan nykyisen kaltaista toimintamallia mielestäni pitää riittävän tehokkaana jopa nykyaikaisen kriisinhallinnan toimintaympäristön nopeasti muuttuvia erityispiirteitä silmällä pitäen.

Nykyaikaisen kriisinhallintaoperaation ja asymmetrisen taistelukentän erityispiirteet asettavat toimivalle joukolle suuria haasteita. Vihollinen ei välttämättä kannata asepukeutua tai muita näkyviä statuksensa ilmaisevia tunnuksia, ja vihollistaistelijan erottaminen paikallisväestöstä tai edes paikallisista poliisiviranomaisista voi olla silmämääräisesti mahdotonta (Mäkinen, 2009, 24). Yksittäisen taistelijan on omassa toiminnassaan otettava huomioon toimintansa mahdollisesti laajatkin vaikutukset operaation toteutumisen kannalta. Yksittäinen päätös ampumisesta tai ampumatta jättämisestä voi nostaa rivisotilaan ns. operatiivisen korpraalin asemaan, jossa hänen valitsemallaan toimella voi olla merkittäviä vaikutuksia paikallisten suhtautumiseen kriisinhallintajoukkoja kohtaan ja näin ollen koko operaation etenemiseen. Nämä tekijät tulisi mielestäni ehdottomasti tiedostaa koulutuksessa, ja näin ollen herää kysymys siitä, tulisiko kyseisen kaltaisia tilanteita painottaa koulutuksessa tehokkaammin.

Vaikka SKVJ:n koulutus muodostaa tehokkaan ja mukautumiskykyisen kokonaisuuden, on ensiarvoisen tärkeää muistaa, ettei kaikkiin nykyaikaisen taistelukentän uhkakuviin yksinkertaisesti ole mahdollista varautua koulutuksella. ISAF-operaatioissa tämä ilmenee esimerkiksi jatkuvana tienvarsipommien muodostamana uhkana. Tämä uhka on tekijä, joka ei ole suoranaisesti riippuvainen yksittäisen miehistön jäsenen taidoista taistelukentällä. Tilanteiden ennakointiin ja esimerkiksi tienvarsipommista aiheutuvien vahinkojen minimointiin on luonnollisestikin mahdollista vaikuttaa koulutuksella, mutta lopulta tosiasiana on vain hyväksyttävä se, ettei kaikkiin taistelukentän riskeihin kyetä vastaamaan koulutuksen keinoin.

6.1 Esitykset jatkotutkimuksesta

Kuten edellä mainittiin, on jokainen SKVJ-organisaation tuottama joukko osaltaan aikansa lapsi. Koulutusta ohjaavat kriisinhallintaoperaatiot vaihtuvat ja näin ollen myös koulutuksen

painopiste muuttuu. ISAF-operaatio on päättymässä vuonna 2014, minkä vuoksi SKVJ:n koulutuksen pääpainopistettä ollaan suuntautumassa muihin kansainvälisiin operaatioihin. Tämä muutos asettaa jälleen haasteen SKVJ:n mukautumiskyvylle ja tarjoaa osaltaan potentiaalisen kohteen jatkotutkimukselle kouluttavan organisaation kehityksestä.

ISAF on mittavuudessaan ollut merkittävä kokemusten lähde suomalaisessa rauhaturvaamisessa, ja on operaationa vaikuttanut laajalti myös Suomen Kansainvälisen Valmiusjoukon koulutukseen. Tässä tapauksessa tutkimuksen rajaaminen SKVJ:ssa toteutetun ase- ja ampu-
makoulutuksen kokonaisuuteen oli kandidaatintutkielman rajatun laajuuden kannalta perusteltua. Nähdäkseni aihealueesta olisi kuitenkin mahdollista löytää potentiaalisia jatkotutkimuskohteita kohdentamalla tutkimusta esimerkiksi taistelukoulutuksen osa-alueen tarkasteluun.

LÄHTEET

JULKAISTUT LÄHTEET

Autio, Pasi, Kriisinhallinnasta saatavien kokemusten hyödyntäminen kansallisessa puolustuksessa, 2011; Jalkaväen vuosikirja 2011-2012, Jalkaväen säätiö, Ykkös-Offset Oy, Vaasa

Hirsjärvi, Sirkka ym: Tutki ja kirjoita, 2000, Tammi, Vantaa

Hirsjärvi, Sirkka; Hurme, Helena: Teemahaastattelu, 1993, Yliopistopaino, Helsinki.

Jalkaväen säätiö: Jalkaväen vuosikirja XXII, 1997

Mattila, Petri: Afganistan ja ISAF, 2009; Jalkaväen vuosikirja 2009-2010, Jalkaväen säätiö, Ykkös-Offset oy, Vaasa

Niiles, Mikko; SKJA: Suomalainen kriisinhallintajoukko Afganistanissa 2008, 2008.

Pääesikunta, Koulutusosasto: Ampumakoulutusopas (AmpkoulOpas), 1991, Karisto Oy, Hämeenlinna

Pääesikunta, Koulutusosasto: Kouluttajan opas (KoulOpas), 2006, EditaPrima Oy, Helsinki

Puolustusvaliokunnan lausunto: Valtioneuvoston selonteko Suomen osallistumisesta ISAF-operaation tukitoimiin vaalien järjestämiseksi Afganistanissa vuonna 2009, 2009

Pynnönen, Esamatti: KFOR-operaation vaikutukset varusmiesten joukkojenhallintakoulutuksen kehittämiseen 1999-2009, 2009, Maanpuolustuskorkeakoulu

Rautio, Esa: Kriisinhallintakoulutuksen järjestelyt Suomessa, 2008, Maanpuolustuskorkeakoulu

Valtioneuvoston selonteko: Valtioneuvoston selonteko Suomen osallistumisesta ISAF-operaation tukitoimiin vaalien järjestämiseksi Afganistanissa vuonna 2009, 2009

Valtioneuvoston selonteko: Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Afganistanin tilanteesta ja Suomen kokonaistuesta Afganistanille, mukaan lukien osallistumisesta sotilaalliseen kriisinhallintaan, 2011

Viuhko, Jussi: Varusmiesten kansainvälinen koulutus ja sen kehitys, 2004, Maanpuolustuskorkeakoulu

JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET:

Hugg, Aki, yliluutnantti, suojausjoukkueen varajohtaja 2009, haastattelu, Pirkkala, 14.12.2012

Koskinen, Aarne, kersantti, suojausjoukkueen ryhmäjohtaja 2009, esihaastattelu, Lappeenranta, 3.12.2012

Mäkinen, Hugg: Lessons Learned: Afganistan 2009, 2009

SKJA: Havaintoja suojausjoukkueen toiminnasta ja koulutuksen kehittämistä, Power-pointesitys, 2009

MUUT LÄHTEET:

Internet:

<http://www.puolustusvoimat.fi/> - Maavoimat – Joukko-osastot – Porin Prikaati – Kansainvälinen valmiusjoukko, viitattu 20.1.2013

<http://www.isaf.nato.int/troop-numbers-and-contributions/finland/index.php>, viitattu 22.2.2013

<http://www.isaf.nato.int/mission.html>, viitattu 22.2.2013

Seitanmaa-Hakkarainen, Pirita, Kvalitatiivinen sisällönanalyysi;

http://www.academia.edu/589363/Kvalitatiivinen_sisallon_analyysi, viitattu 27.3.2013

KUVIOT

Kuvio 1: Tutkimustyön viitekehys, kadetti Koskelo, TJJ.

Kuvio 2: Satakunnan Jääkäripataljoonan organisaatio, 2012, Puolustusvoimat

Kuvio 3: Suojajoukkueen organisaatio